

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 066 478/99-5020
Signatura: bf2ss101

Oblastní pracoviště č. 6
Okresní pracoviště Litoměřice

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola J. E. Purkyně a Základní umělecká škola Libochovice, Vrchlického 284, okres Litoměřice 411 17 Libochovice, Vrchlického 284	
Identifikátor ředitelství:	600 081 770	IZO: 102 317 097
Ředitel školy:	Mgr. Josef Krob	
Zřizovatel:	Město Libochovice, Náměstí 5. května 48, 411 17 Libochovice	
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Litoměřice, Na Valech 525	
Termín inspekce:	24. - 26. květen 1999	
Inspektoři:	Mgr. Miroslav Hyška, Mgr. Věra Heřmánková, Mgr. Milena Sýkorová	
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších zákonů. Podmínky a průběh vzdělávání	
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Povinná dokumentace školy podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon) ve znění pozdějších zákonů, tematické plány učitelů školy, inspekční záznamy z hospitací, výkaz Škol V 3-01, žákovské knížky, žákovské práce, dokumenty z oblasti řídicí a kontrolní činnosti ředitele školy (ŘŠ).	

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní školu, která má právní subjektivitu, navštěvuje v tomto školním roce 599 žáků ve čtyřadvaceti třídách (z toho 13 tříd na prvním stupni), téměř polovina žáků do školy dojíždí z dvanácti okolních obcí (někteří i z okresu Louny). Škola si zvolila dle zahajovacích výkazu výuku podle schválených učebních dokumentů Obecná škola (čj. 12035/97-20) na prvním stupni a Základní škola (čj. 16847/96-2) na druhém stupni. Součástí školy je i základní umělecká škola, školní družina a školní jídelna. Hodnocení v níže uvedených bodech se vztahuje především k podmínkám a průběhu výchovně vzdělávací činnosti na 1. stupni a ve vybraných vyučovacích předmětech na 2. stupni (český jazyk, cizí jazyky, matematika, fyzika, chemie, přírodopis).

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Téměř všechny třídy 1. stupně jsou umístěny v několika podlažích v samostatném křídle spolu se školní družinou. Ve třídách i na chodbách jsou omezené prostory pro relaxaci. Vyučující nemají svoji sborovnu, pomůcky a knihy sloužící jako pomůcky při výuce jsou umístěné většinou ve třídách, v menší míře v kabinetě. Ve vybavení některých tříd prvního stupně jsou koberce, většinou značně amortizované.

Ve vybavení třídy s integrovaným imobilním žákem je polohovatelná lavice a starší počítač. Chybí zde vybavení umožňující změnu polohy (např. válenda, křeslo, karimatka).

Škola používá učebnice a pracovní sešity převážně odpovídající vzdělávacímu programu Základní škola. K dispozici je procvičovací materiál, některé pomůcky jsou vyrobeny svépomocí. Kopírku mohou vyučující užívat při přípravě na výuku.

Pro 2. stupeň je k dispozici dostatečný počet učeben, dvě odborné učebny (fyzika a chemie) slouží i jako kmenové učebny. Dále to je zvukově izolovaná učebna hudební výchovy, slouží i při dělené výuce cizího jazyka. Nově byla zřízena moderní učebna výpočetní techniky s deseti pracovními místy a velmi dobrým softwarovým vybavením. Pro výuku tělesné výchovy využívá škola stávajících kapacit ve městě (sportovní hala, hřiště, bazén). Na školním dvoře vzniká v této době asfaltové hřiště s vybavením na košíkovou, je využíván i zámecký park. Dobře slouží i přilehlý školní pozemek se skleníky. Solidní je vybavení učebními pomůckami, didaktickou a audiovizuální technikou. Využívané a doplňované v rámci finančních možností jsou knihovny školy, žákovská i učitelská. Chybějí v širší míře jazykové příručky, slovníky a pravidla pro výuku českého jazyka, a to i pro 1. stupeň.

Fond učebnic na 2. stupni je postupně doplňován o ucelené řady, učitelé mají prostřednictvím předmětových komisí možnost volby. Zatím některé tituly chybějí (např. učebnice pro literární výchovu v 9. ročníku). Z finančních důvodů nejsou v plné míře k dispozici pro žáky pracovní sešity, které jsou součástí učebnic cizího jazyka.

Škola má pro realizaci zvolených vzdělávacích programů dostatečné prostorové podmínky. Vybavení učebními pomůckami je spíše nadprůměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

S užíváním prostor školy vyjádřil souhlas okresní hygienik. Je stanoven a dodržen rozvrh hodin a přestávek. Stanovením přestávky v trvání pěti minut po páté vyučovací hodině dochází k rozporu s § 9 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. o základní škole ve znění pozdějších úprav. Jedná se o třídy, které mají šest vyučovacích hodin v jednom sledu. Třídy jsou postupně vybavovány novým školním nábytkem, v ostatních třídách jsou žákovské lavice často poškozené, počmárané. Výška židlí neodpovídá v několika případech výšce lavic a věku žáků, v některých třídách jsou židle nesourodé, ve třídě VI. A poškozené linoleum.

Žáci 1. stupně mají ve třídách a malých chodbách, byť vybavených jednou žíněnkou a ribstoly, omezený pohyb. Možnost trávit přestávky na hřišti není žákům nabídnuta. Žáci 2. stupně mají velmi dobré možnosti pohybu, prostorné chodby s možností hry stolního tenisu. Dle sdělení ředitele školy je uvažováno o využití školního dvora s asfaltovým hřištěm o přestávkách při příznivého počasí. Kapacita sociálních zařízení je dostatečná, prostory školy jsou pravidelně uklízeny. K čistotě školy přispívá i užívání šaten v samostatném křídle školy. Některé třídy jsou vyzdobeny pěknými výtvarnými pracemi. Rovněž společné prostory působí příjemným dojmem.

Stravování je zajištěno v nedaleké školní jídelně, která nabízí výběr ze dvou jídel. Pitný režim škola zajišťuje prostřednictvím automatů. Někteří žáci 1. stupně preferují přinášení vlastních nápojů.

Psychohygienické podmínky školy hodnotí ČŠI celkově jako dobré, s určitými nedostatky.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výuku na základní škole zajišťuje 33 učitelů včetně ředitele školy a jeho zástupce, z toho dva učitelé mají zkrácený úvazek, osm vyučovacích hodin zajišťuje externí učitel. Dvaatřicet učitelů získalo odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku v základní škole, jedna učitelka dálkově studuje. Při přidělování úvazků je využívána odborná i pedagogická způsobilost učitelů. Učitelé cizích jazyků bez odborné způsobilosti se zúčastňují nejrůznějších metodických akcí. Na druhém stupni úplně scházejí aprobace hudební výchova, občanská výchova, rodinná výchova. V současné době zajišťují výuku na 1. stupni za pět kvalifikovaných učitelek na mateřské dovolené kvalifikované učitelky převážně důchodového věku.

Na škole působí též učitelky, manželky ředitele školy a zástupce ředitele školy. Tato skutečnost je ošetřena v organizačním řádu školy.

Výuka je zajištěna převážně odborně i pedagogicky způsobilými učiteli, personální podmínky školy lze hodnotit jako nadprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Učivo osnov mají vyučující na 1. stupni rozpracované do tematických plánů vyžadovaných ředitelem školy. Zpracování má rozdílnou úroveň, od velmi dobrých, administrativně i věcně, až po nevyhovující. Ve čtvrtých a pátých ročnících se zejména v plánování vlastivědy vyskytly nedostatky, do konce školního roku lze osnovy splnit. V ostatních předmětech jsou učební osnovy plněny.

Rovněž na 2. stupni jsou osnovy rozpracovány do časově tematických plánů, které odpovídají učebním osnovám. V tomto školním roce není však vyučován předmět fyzika v 6. ročníku, týdenní dotace povinných předmětů je 26 hodin (správně 27 hodin), v sedmém ročníku 29 hodin (správně 28 hodin). Toto je v rozporu s deklarovaným vzdělávacím programem, došlo k porušení § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb. o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon) ve znění pozdějších zákonů. Rozpracováním učebního plánu na celé období 2. stupně lze tuto situaci uvést do souladu s učebním plánem čj. 16 847/96-2.

ČŠI zaznamenala částečný odklon od schválených učebních dokumentů.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

1. stupeň

Zvolený vzdělávací program Obecná škola se v současné době více podobá programu Základní škola. Personální změny, ke kterým v průběhu let na škole došlo, současná situace, kdy je 50% vyučujících na mateřské dovolené, ale i některými vyučujícími nepochopená základní filozofie Obecné školy (např. tvořivě orientované pojetí výuky), způsobily odklon od proklamovaného vzdělávacího programu. Potvrdila to polovina navštívených hodin. Třídy se řídí 45 minutovými vyučovacími hodinami. Obecnou školou předpokládaná výuka v blocích se neuskutečňuje ani v 1. a 2. ročníku. Rovněž

doporučená integrace tělesné výchovy v co největší míře do denního a týdenního režimu nebyla během inspekce pozorována.

Hodnocení kvality vyučování vychází z hospitací téměř ve všech třídách a z kontroly sešitů a grafických prací. Všechny hodiny měly obsah v souladu s tematickými plány.

V připravených hodinách byly pouze v některých třídách použity netradiční metody. Tvořivě orientované pojetí výuky, téměř v souladu s filosofií Obecné školy, bylo během inspekce uplatňováno v pěti hospitovaných hodinách, zde žáci prokázali i velmi dobré znalosti.

Byl využit celý prostor třídy, byly řešeny úlohy a činnosti podobné hře. Zařazení skupinové práce, činnost ve dvojicích, zařazení úloh spjatých s prostředím žáků a poznávání s využitím různých pomůcek a encyklopedií příznivě ovlivňovaly aktivitu a pozornost žáků, kteří prokázali schopnost komunikovat a spolupracovat. V pátém ročníku žáci prokázali osvojení základů autodidaktické techniky spočívající v umění podtrhání základních myšlenek v učebnici a zaznamenání podstatného do sešitů.

Pozitivní v činnosti většiny vyučujících bylo využití motivace a pochval.

Ve většině ostatních hodin převažovaly hromadné (frontální) metody práce, téměř chyběla diferenciaci zohledňující různé tempo a schopnosti žáků, individuální péče byla věnována žákům ojediněle. V jedné třídě byl potlačován spontánní projev žáků, který byl adekvátní zvolené činnosti, v jiné třídě vyučující nezaznamenala chybně prováděnou samostatnou práci u poloviny žáků, ačkoliv procházela mezi lavicemi. V této třídě chybělo kromě účinné kontroly i závěrečné ověření pochopení učiva.

Absence prvků tvořivé dramatiky jako metody učení a ojedinělé zařazování relaxačních chvilky měly vliv na vzrůstající pasivitu žáků.

Kontrolované sešity jsou vyučujícími pravidelně opravované a hodnocené, mají převážně výbornou a velmi dobrou úpravu. V souvislosti se samostatnou prací do sešitů upozorňuje ČŠI na ojediněle využívané diferencované zadávání množství a obtížnosti práce.

V souvislosti s hodnocením v sešitech byli někteří vyučující upozorněni na nutnost respektovat klasifikační řád, který neuvádí minus.

V zajištění a průběhu výuky ve třídách 1. stupně jsou pozitiva a negativa v rovnováze. Vzhledem k výše uvedeným zjištěním i dalším, s kterými bylo vedení školy seznámeno, je nutné co nejrychleji přijmout účinná opatření a následně realizovat nápravu.

2. stupeň

Český jazyk

Hospitované hodiny byly učiteli připravené, organizované jako frontální, se zařazením samostatné práce. S výjimkou hodiny literární výchovy v 9. ročníku měli žáci k dispozici učebnice. Aktivita žáků nebyla příliš velká. Kromě jedné hodiny nebylo provedeno závěrečné shrnutí učiva, některé hodiny zasahují do přestávek žáků. Mezi pozitivní zjištění lze uvést klid žáků při hodinách, propojení mezipředmětových vztahů, zařazování regionální problematiky a zavedený systém ve vedení sešitů, kontrolních prací a diktátů. Učitelé jsou vnímáni jako osobnosti (převážně jako třídní učitelé vyučující český jazyk ve své třídě), jejich vyjadřování je kultivované. Hodiny literární výchovy ve vyšších ročnících jsou zaměřeny na vývoj literatury. Z tematických plánů i ze zápisů v třídních knihách (většinou autor a článek) lze problematicky doložit plnění učební osnovy.

Hospitované hodiny českého jazyka hodnotí ČŠI celkově jako průměrné.

Cizí jazyk

Škola nabízí žákům anglický a německý jazyk, hospitované hodiny byly připravené tak, aby žáci byli zapojeni do práce po celou hodinu.

Hodiny anglického jazyka jsou zaměřeny na komunikativní složku, vedeny převážně v anglickém jazyce. Pojetí hodiny na prvním stupni propojovalo i hudební, pohybovou a dramatickou výchovu. Žáci byly více než třicet minut mimo lavice. Jako negativní zjištění uvádí ČŠI nedostatečnou klasifikaci žáka čtvrtého ročníku - dyslektika v anglickém písemném projevu.

Je využíváno učebních pomůcek, audiovizuální techniky, pracovních sešitů. Hospitované hodiny měly vysokou efektivitu, žáci prokazovali velmi dobré znalosti přiměřené ročníku.

Hospitované hodiny německého jazyka byly zaměřeny na procvičování probrané látky, převážně mluvnických jevů. Vedeny byly částečně v cizím jazyce. Dle vyjádření vyučujících jsou žáci rozděleni na pokročilejší a méně pokročilé. Používání učebnic bez pracovních sešitů a magnetofonových nahrávek snižují efektivitu hodin. V menší míře jsou používány další pomůcky. Zarážející je značné zpoždění ve výuce v hospitované hodině v osmém ročníku. Výuka zde probíhá podle první části 1. dílu učebnice (pro začínající 4. ročník), pasivní přístup žáků umocňuje jejich slabé dovednosti ve zvládnutí základů německého jazyka.

ČŠI hodnotí hospitované hodiny anglického jazyka jako nadprůměrné, hodiny německého jazyka jako průměrné.

Matematika a Fyzika

Všichni vyučující mají vypracované tematické plány (dále jen TP). Jejich úroveň byla velmi rozdílná, jednotlivé celky jsou řazeny za sebou podle učebnice. V TP matematiky nebyly uvedeny dva celky, ač byly učitelem probrány (zápis v třídní knize). ČŠI upozorňuje, že obsah učebnice není prvořadým ukazatelem k vypracování TP (obsahu učiva a řazení celků za sebou).

V jedné hodině, kde výuka probíhala frontálně, ale byla velmi efektivní, výklad navazoval na vědomosti žáků. Ti byli aktivizováni podmiňujícími otázkami a byli vedeni k samostatnému vyjádření závěrů na základě zhlédnutých pokusů. ***Tuto hodinu lze hodnotit jako vynikající.*** Ostatní hodiny byly vedené klasickým způsobem, kde převládá řízený rozhovor a učitel se spokojil s odpovědí žáků jedním slovem. Po krátkém opakování následoval výklad, ne vždy se opíral o metodu názornosti, a pokud zbyl čas, bylo nové učivo strukturováno. Hodinám chyběla důsledná realizace zpětné vazby, využití přirozené aktivity a zvědavosti žáků (hlavně v nižších ročnících). Je třeba využívat dílčího pozitivního hodnocení k motivaci a ke zvýšení pozornosti žáků, nepodceňovat závěr se shrnutím a zopakováním osvojeného učiva.

Výuku v ostatních sledovaných hodinách lze hodnotit průměrně.

Chemie, Přírodopis a Zeměpis.

Hodiny chemie byly vyučujícím dobře připravené. Učivo je prezentováno srozumitelně, výklad doplněn demonstrací názorných pomůcek. Žáci prokazovali při svých odpovědích, bohužel jednoslovných, že jejich vědomosti jsou dobré i trvalé. V hodinách byli žáci aktivní a pracovali se zájmem. Vztah mezi učitelem a žákem se jevil velmi

harmonický a je vytvořen na bázi důstojnosti učitele. Hodiny jsou pro žáky efektivní. ČŠI doporučuje častěji využívat téma ekologie prostředí při výuce.

Výuku ve sledovaných hodinách lze hodnotit nadprůměrně.

V hodinách přírodopisu bylo snahou učitele co nejvíce žáky zaměstnat. Následoval rychlý sled činností, ale chyběla důsledná, systematická kontrola zadávaných úkolů. Důsledkem toho žáci často ztráceli souvislosti a zabývali se jinou činností. V hodinách, které byly zaměřeny na opakování učiva, učitel setrval dlouho u jedné výukové metody. Na konci vyučovací hodiny již byli žáci nepozorní a unavení. Kladem těchto hodin bylo, že veškeré učivo bylo žákům předvedeno nebo ukázáno na obrazovém materiálu. Na chodbě školy byla zřízena výstavka jarních květin s pojmenováním.

Výuku ve sledovaných hodinách lze hodnotit průměrně.

V hodinách zeměpisu se jako nevhodný jeví ten způsob výuky, kde žáci prostě opisovali látku (či kapitolu) z učebnice do sešitu. Ostatní hodiny měli klasický průběh, založený na hromadné výuce. Snahou učitele bylo zapojit žáky do výuky. Bylo by lepší, zvláště ve vyšších ročnících, využívat k nabytí vědomostí u žáků i jiných neformálních cest. Názorné pomůcky, mapy a zeměpisné atlasy byly v průběhu hodiny využívány.

Výuku ve sledovaných hodinách lze hodnotit jako průměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Školní řád obsahuje ustanovení podle § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole ve znění pozdějších úprav, je v platnosti od 1. září 1998. V minimální míře jsou deklarována práva žáků (bod 4.2.).

V hospitovaných hodinách postrádala ČŠI větší diferenciaci hlavně u žáků nadaných, péči o žáky s převážně specifickými poruchami učení škola poskytuje a doporučenou ambulantní péči uskutečňuje. V mimoškolní činnosti mají žáci možnost reprezentovat školu ve vyšších kolech nejrůznějších soutěží. Vynikající výsledky dosahují žáci školy na celostátní úrovni v košíkové. Proto je zájmem vedení školy zahájit činnost sportovních tříd. Pět tříd školy je zapojeno do mezinárodního programu Socrates Comenius (spolupráce se zahraničními školami). Pro tuto činnost získala škola mezinárodní finanční grant. Chování žáků v průběhu inspekce bylo bezprostřední a přátelské. Případné konflikty jsou řešeny operativně, ale i v rámci jednání pedagogické rady. Je zpracován plán protidrogové prevence, který je realizován a sledován. V této oblasti spolupracuje s místní střední odbornou školou v rámci peer programu.

Školní řád vychází z předepsaných ustanovení, s minimálními právy žáků. Škola nabízí další možnosti, které podněcují k individuálnímu rozvoji osobnosti žáků. Plán prevence negativního chování je zpracován. ČŠI hodnotí školu v této oblasti jako velmi dobře fungující.

7 Další zjištění

Dopravní výchova

Dopravní výchova se provádí v prvouce, vlastivědě, tělesné výchově. Letos se opět žáci 4. a 5. ročníku zúčastní výuky na Dětském dopravním hřišti v Litoměřicích.

Dopravní výchovou se zabývají vyučující v rámci jednotlivých předmětů v souladu s učebními osnovami.

Lyžařský výcvik žáků

Lyžařský výcvik proběhl v tomto školním roce formou týdenního kurzu v Bedřichově. Při organizačním zajištění a náplni kurzu vycházel ředitel školy z platných metodických pokynů MŠMT ČR (čj. 25861/93-50 a čj. 24799/93-50), které se týkají uvedené problematiky. Všichni instruktoři včetně zdravotního zajištění splňovali kvalifikační předpoklady.

Lyžařský výcvik žáků proběhl v souladu s platnými metodickými pokyny.

Žákovská služba

ČŠI zjistila, že služba u vchodu do školy byla i v průběhu inspekce zajišťována vždy dvěma žáky školy. Vzhledem k tomu, že ostraha objektu by měla být zajištěna v rámci pracovněprávních vztahů a ne na úkor žáků (náhrada za ušlou výuku)), konstatuje ČŠI, že tato skutečnost není v souladu s § 49 odst. 1, 2 zákona č. 29/1984 Sb. o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon) ve znění pozdějších zákonů.

ZÁVĚRY

Pro realizaci zvolených vzdělávacích programů má škola dostačující prostorové, materiální a psychohygienické podmínky. Personální podmínky jsou nadprůměrné. Souhrnné hodnocení hospitovaných hodin odpovídá průměru až spíše nadprůměru práce učitelů. Jako velmi dobře fungující je hodnocena škola v oblasti rozvoje osobnosti žáků. Celkově lze školu hodnotit ve sledované oblasti jako průměrnou.

Doporučení:

- Rozpracováním učebního plánu zajistit jeho splnění i pro současný šestý ročník,
- doplnit školní řád o příslušná ustanovení z oblasti práv žáků,
- zaměřit se na pojetí vzdělávacího programu Obecná škola,
- znovu projednat klasifikaci písemných projevů žáků dyslektiků,
- používat zvolené učebnice německého jazyka komplexně, pro výuku českého jazyka zajistit dostatečné množství pravidel, slovníků a jazykových příruček
- sjednotit po ročnících tematické plány a při vypracování se řídit osnovami zvoleného vzdělávacího programu školy, konkretizovat tem. plán literární výchovy
- v hodinách matematiky teoretické znalosti aplikovat více do běžného života žáků, různými výpočty u žáků vytvářet smysl pro hospodárnost, efektivitu,
- uplatňovat rozmanité výukové metody stimulující samostatnost a rozvoj tvůrčího myšlení.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Miroslav Hyška v. r.

členové týmu Věra Heřmánková v. r.

Milena Sýkorová v. r.

Inspekční zprávu jsem převzal dne 1999-06-07

razítko

Podpis ředitele školy Mgr. Josef Krob v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Zřizovatel:	1999-06-18	066 522/99-5020
Školský úřad:	1999-06-18	066 523/99-5020

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-----	-----	nebyly doručeny